

Nærings- og
fiskeridepartementet

Super-lokalt?

Mee Eline Eriksson, Nærings- og fiskeridepartementet

Fagdag for offentlig støtte, Oslo 31. mai 2017

Oversikt

1. Hvor er vi?

- EØS-avtalen - det indre markedet
- Støttereglene – de seks vilkårene - **Vilkåret om samhandel**

2. Gjeldende rett

3. Ny utvikling gjennom rettspraksis?

- Kommisjonsvedtak– ESA følger opp

4. Hvordan vurderer jeg om en aktivitet er **"super-lokal"**?

- Steg for steg

5. Alternative løsninger

6. Oppsummering

Nærings- og fiskeridepartementet

Fagdag for offentlig støtte

2

(1) Hvor er vi?

➤ EØS-avtalen

- Formålet: forhindre at samhandelen påvirkes ved at medlemslandene favoriserer nasjonale foretak (proteksjonisme) (sak 173/73, Italia mot Kommisjonen, avsnitt 13).

(1) Hvor er vi?

➤ EØS-avtalen

- Formålet: forhindre at samhandelen påvirkes ved at medlemslandene favoriserer nasjonale foretak (proteksjonisme) (sak 173/73, Italia mot Kommisjonen, avsnitt 13).

➤ Reglene om offentlig støtte – seks vilkår

1. Støtte – oppnår den som tiltaket retter seg mot en *økonomisk fordel*?
2. Statsmidler – dreier det seg om *offentlige ressurser* eller en *offentlig beslutning*?
3. Selektivitet – får støttemottakeren en fordel som andre ikke får?
4. Foretak – driver mottakeren med *økonomisk aktivitet*, dvs. leverer varer eller tjenester på markedet?
5. Truer tiltaket med å vri konkurransen?

6. Er tiltaket egnet til å påvirke samhandelen?

(2) Gjeldende rett – Hvordan tolkes samhandelsvilkåret?

- Tiltak som er egnet til å påvirke samhandelen

(2) Gjeldende rett – Hvordan tolkes samhandelsvilkåret?

- Tiltak som er egnet til å påvirke samhandelen
 - Ikke nødvendig å påvise *faktisk effekt* (Noa avsnitt 190)

(2) Gjeldende rett – Hvordan tolkes samhandelsvilkåret?

- Tiltak som er egnet til å påvirke samhandelen
 - Ikke nødvendig å påvise faktisk effekt (Noa avsnitt 190)
 - Foretaket trenger ikke å drive med grenseoverskridende handel (191)

(2) Gjeldende rett – Hvordan tolkes samhandelsvilkåret?

- Tiltak som er egnet til å påvirke samhandelen
 - Ikke nødvendig å påvise faktisk effekt (Noa avsnitt 190)
 - Foretaket trenger ikke å drive med grenseoverskridende handel (191)
 - Tiltaket kan gjør det vanskeligere for andre foretak innenfor EØS å etablere seg, ved å **oppretholde eller øke** det lokale tilbudet

(2) Gjeldende rett – Hvordan tolkes samhandelsvilkåret?

- Tiltak som er **egnet** til å påvirke samhandelen
 - Ikke nødvendig å påvise faktisk effekt (Noa avsnitt 190)
 - Foretaket trenger ikke å drive med grenseoverskridende handel (191)
 - Tiltaket kan gjør det vanskeligere for andre foretak innenfor EØS å etablere seg, ved å **oppretholde eller øke** det lokale tilbudet
 - Omfatter tjenester/produkter som **kan** leveres av andre enn lokal/regionale leverandører (192)

(2) Gjeldende rett – Hvordan tolkes samhandelsvilkåret?

- Tiltak som er **egnet** til å påvirke samhandelen
 - Ikke nødvendig å påvise faktisk effekt (Noa avsnitt 190)
 - Foretaket trenger ikke å drive med grenseoverskridende handel (191)
 - Tiltaket kan gjør det vanskeligere for andre foretak innenfor EØS å etablere seg, ved å **oppretholde eller øke** det lokale tilbudet
 - Omfatter tjenester som **kan** leveres av andre enn lokal/regionale leverandører (192)
 - **Lave støttebeløp** kan **også** være egnet til å påvirke samhandelen (kan ikke tildeles som bagatellstøtte, No 1407/2013; avsnitt 9)

(2) Gjeldende rett – Hvordan tolkes samhandelsvilkåret?

- Tiltak som er egnet til å påvirke samhandelen
 - Ikke nødvendig å påvise faktisk effekt (Noa avsnitt 190)
 - Foretaket trenger ikke å drive med grenseoverskridende handel (191)
 - Tiltaket kan gjør det vanskeligere for andre foretak innenfor EØS å etablere seg, ved å **oppretholde eller øke** det lokale tilbudet
 - Omfatter tjenester som **kan** leveres av andre enn lokal/regionale leverandører (192)
 - **Lave støttebeløp** kan **også** være egnet til å påvirke samhandelen (kan ikke tildeles som bagatellstøtte, No 1407/2013; avsnitt 8 og 9)
- Fortsatt veldig lav terskel og vilkåret er ofte oppfylt

(2) Gjeldende rett Hvordan tolkes samhandelsvilkåret? forts.

- Når er samhandelsvilkåret mest sannsynligvis oppfylt?
 - Støtte til store foretak (mor/datter)
 - Støtte til bredbåndsinfrastruktur
 - Støtte til tannlegehelsetjenester (C-172/03, Heiser, avsnitt 35)
 - Støtte til transporttjenester (*Altmark Trans*, C-280/00, avsnitt 77-78)
 - Bank og kreditt (C-203/11, avsnitt 58)
 - Bygg og anlegg, eiendomsutvikling, (C-197-11/C-203/11 avsnitt 46-47)
 - Støtte til turisme?

(3) Ny utvikling gjennom rettspraksis?

- **Betydningen av SAM - mer ansvar på EØS-landene**
 - Formålet med SAM: mer **effektiv håndheving**

(3) Ny utvikling gjennom rettspraksis?

- **Betydningen av SAM - mer ansvar på EØS-landene**
 - Formålet med SAM: mer **effektiv håndheving**
- **Kommisjonsvedtak - ESA følger opp**
- 12 Kommisjonsavgjørelser (5 notifikasjoner/**7 klager**)

(3) Ny utvikling gjennom rettspraksis?

- **Betydningen av SAM - mer ansvar på EØS-landene**
 - Formålet med SAM: mer **effektiv håndheving**
- **Kommisjonsvedtak - ESA følger opp**
- 12 Kommisjonsavgjørelser (5 notifikasjoner/**7 klager**)
- ESA, eks;
 - Bømlabadet (EFTA Surveillance Authority Decision No 459/12/COL)
 - Finnmarkshallen (letter of comfort)

(3) Ny utvikling gjennom rettspraksis?

- **Betydningen av SAM - mer ansvar på EØS-landene**
 - Formålet med SAM: mer **effektiv håndheving**
- **Kommisjonsvedtak - ESA følger opp**
- 12 Kommisjonsavgjørelser (5 notifikasjoner/**7 klager**)
- ESA, eks;
 - Bømlabadet (EFTA Surveillance Authority Decision No 459/12/COL)
 - Finnmarkshallen (letter of comfort)
- **Rettslig sikkerhet – trenger bekreftelse fra domstolene**
- Portugisiske saken er under videre behandling General Court

(4) Er aktiviteten "**super-lokal**"?

➤ **Overordnet; Er støtten *egnet* til å påvirke samhandelen?**

1. Styrker eller opprettholder støtten foretakets posisjon, i forhold til sammenlignbare foretak innenfor EØS?
2. Kan støtten gjøre det vanskeligere for andre foretak å etablere seg på markedet, ved å opprettholde eller øke det lokale tilbudet?
3. Er det **mulig** at foretak fra EØS-området kan tilby en tilsvarende tjeneste? (ikke kun hypotetisk)
4. Eksporterer foretaket hovedsakelig til "tredjeland"?
(C-142/87, avsnitt 38)

(4) Hvordan vurderer jeg om aktiviteten er "**super-lokal**"?

Steg 1: Faktum/bakgrunn

Hva er støttegivers formål?

Hvem er støttemottakeren og hvilken aktivitet utøves?

- Se på søknaden
- Sjekk nettsidene
- Dialog med støttemottaker

(4) Hvordan vurderer jeg om aktiviteten er "super-lokal"?

Steg 2: Om støttemottakeren

- Hvilke varer eller tjenester tilbyr støttemottakeren?
 - "hylleware" vs "skreddersydd" tjeneste rettet mot lokalbefolkningen
- Lite foretak, en del av en større sammenslutning, et stort foretak
- Lav eller høy omsetning – kan si noe om det er interessant for andre foretak å etablere seg eller investere
- Hvor ligger foretaket og hva er den potensielle kundekretsen - området?
- Kapasitet sammenlignet med lokal kundekrets – overkapasitet?
- Driver støttemottakeren med eksport eller import? Eventuelt i hvilken grad? (marginalt?)
- Hvordan markedsfører støttemottaker seg? – lokalt, nasjonalt, internasjonalt?

(4) Hvordan vurderer jeg om aktiviteten er "super-lokal"?

Steg 3: Etterspørselssiden

- Fortid; Har etterspørselen vært stabil eller økt? (lokalbefolkning og EØS-borgere)
- Nåtid; I hvilken grad tiltrekker støttemottakeren seg kunder/brukere fra andre EØS-land?
- Fremtiden; Målsetning om å ekspandere?
 - potensiell eller reell konkurranse med andre varer eller tjenester?

(4) Hvordan vurderer jeg om aktiviteten er "super-lokal"?

Steg 3: Etterspørselssiden

- Fortid; Har etterspørselen vært stabil eller økt? (lokalbefolkning og EØS-borgere)
- Nåtid; I hvilken grad tiltrekker støttemottakeren seg kunder/brukere fra andre EØS-land?
- Fremtiden; Målsetning om å ekspandere?
- potensiell eller reell konkurranse med andre varer eller tjenester?

Steg 4: Tilbudssiden

- Er det foretak innenfor EØS-området som tilbyr en sammenlignbar tjeneste?
- Er det mulig at foretak innenfor EØS vil foreta investeringer?
- Mulig effekt; Kan støtten hindre etablering eller investeringer?

Eksempler fra NOA

- Sport og fritids fasiliteter; **hvis** hovedsakelig for **lokalbefolkningen**, lite sannsynlig tiltrekke seg kunder eller investorer fra EØS
- Mindre **kulturelle arrangementer**; der det er lite sannsynlig at besøkende velger det aktuelle arrangementet i stedet for et lignende arrangement i et annet EØS-land
 - **I motsetning til** store og kjente kulturelle institusjoner, bred markedsføring utenfor regionen, **som kan ha samhandelspåvirkning**
- *(Helsetjenester rettet mot lokalbefolkningen, der det er lite sannsynlig med pasienter og investeringer fra andre EØS-land)*
- Media og kulturelle produkter, **språklige og geografiske årsaker** kun har et lokalt begrenset publikum

Eksempler fra NOA **forts.**

- Konferansesenter; vurder **beliggenhet og pris**
- Tiltak som skal bidra til å løse arbeidsløshet og sosiale konflikter i et **lite og forhåndsdefinert området**
- Små flyplasser og havner som skal dekke lokalbefolkningens behov, som kun har **marginal effekt** på grenseoverskridende samhandel

Eksempel: Kabelbane/skiheis

Relevante vurderingstema;

- Beliggenhet
- Total kapasitet og driftstid
- Hovedsakelig lokale brukere? (Ukedager og helger)
- Kapasitet/driftstid sammenlignet med antall innbyggere

- Overførbart for andre typer fasiliteter

(NOA avsnitt 197, bokstav h)

(5) Alternative løsninger

1. Bagatellstøtte

(Kommisjonsforordning No 1407/2013)

- Beløpsgrense på 200 000 € over tre regnskapsår (dvs. kalenderår)
- Må kunne beregne støttebeløpet på forhånd (transparens, se forordningen avsnitt
- Prosessuelle krav; informasjonsutveksling
- Kan ikke dekke kostnader tilknyttet import, eksport, distribusjonsnettverk (se forordningen avsnitt 9.)

2. Konkret og skjønsmessig vurdering av samhandelsvilkåret - Super-lokalt?

(6) Oppsummering

➤ Når bør man ikke bruke samhandelsvilkåret?

- Reell tvil
 - Bruk i stedet bagatellstøttereglene eller GBER
- Tilskuddsordninger
 - Må vurdere hver enkelt søknad - arbeidskrevende
 - Bruk i stedet en unntaksbestemmelse
- I tilfeller der det er særskilt behov for rettslig sikkerhet
 - Særskilt risiko for klager
 - Stort /politisk viktig prosjekt

Oppsummering forts.

- Når er det mulig å bruke samhandelsvilkåret? – **Super-lokalt**
- Enkelttilskudd (ad-hoc støtte)
- Små foretak (se definisjon i regelverket)
- Små og lokale prosjekter
- "Særnorske" eller kulturelle aktiviteter
- Tjenester som hovedsakelig er rettet mot lokalbefolkningen

Foreta en konkret helhetsvurdering!

Takk for oppmerksomheten!